

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у плаћеним писмима некојем средњо административном „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом унутрашњом на пошту у Котор. Дописи пишу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Издава Недјељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНИОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на четири године 1 ф. и 50 новчића.

За ове остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на четири године 10 франака, на четири године 5 франака.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕРЛИН, 6 јуна. — Цар се све више опоравља, по навијек му је потреба да се чува и одмара.

Царевинска скупштина (Reichstag) издучена је царском поруком, којом јој Цар захваљује што је својим радом утврдила војну и новчану снагу царевине те тим ујемчила мир.

ПARIЗ, 6 јуна. — Скупштина је примила први и други члан војног закона.

БУДАПЕШТА, 6 јуна. — До вечерас изабрано је 202 посланика либералне (владине) странке, 80 од опозиције, а 20 приврженика другејих странака (по прилици антисемита и посланика народности, Румуна и Срба).

СРИЈЕДАЦ, 6 јуна. — Данас је приспико амо Стојилов.

Сва ти брзојави стигли су нам тек 7 јуна.

ЛОНДОН, 10 јуна. — Свечан обход приликом славе десетогодишње владе Краљице Викторије свршио се по пропису и у потпуном реду; силан је свијет поздрављао Краљицу усклицима. Аустријски кронпринц Рудолф добио је орден подвезе (garter).

ПARIЗ, 10 јуна. — Министар Флуран налази да је службени слог изјаве италијанског министра Депретиса о Зулаху и отоку Десипа довољно разговјетан. Наредно је да се француски посланик у Риму, Муји, поново разговара с Депретисом, јер француска је навијек изријеком хранила своје право на Зулах и Десипа.

БУДАПЕШТА, 10 јуна. — Избори за земаљски сабор скоро су сви свршени. Велика је већина изабраних уз владу.

ИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ГЕОГРАФИЈА И ИСТОРИЈА ЉЕШАНСКЕ НАХИЈЕ.

Г. Видак Пејовић учитељ у љешанској нахији, на Градац, послао ми је овај кратки опис геологије и историје љешанске нахије.

И ако у овом опису има недостатака, опет га овђе предајем јавности, јер ће се у њему наћи лијепог материјала за географа и историчара црногорског.

Хвала г. учитељу Пејовићу на оваквом лијепом његовом труду, и пајешне се је да ће он и даље продужити овакав користан рад.

Већ је вријеме да и други учитељи црногорски приме се за овакве радове, те би тијем учинили велику корист давши лијепог материјала обрађивачима црногорске историје и геологије.

Ево сад наступају школски одмор — пајешне вријеме за овакав рад.

Истина је учитељи за ова два мјесеца имају и домаћих радова, а потребан им је и одмор послје трудног десетомјесечног учитељског рада, али опет могу дан, два у пеђељу посветити и оваквом корисном раду.

Неки од г. г. учитеља већ су почели радити у подметку „Гласа Црногорца“, као г. Митар Ивелић и г. Видак Отовић учитељи у Бару, и г. Јо-

БЕЧ, 11 јуна. — Краљ Србије није се и ове године у кунатио Глајхенберг и остаће тамо више недјеља. У Беч долази прекосутра (у суботу, 13 јуна) и биће овдје неколико дана.

БЕРЛИН, 11 јуна. — Опорављање цареве иде жељеним путем.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Промјена владе у Биограду показала је, осим осталог и то, како су бечко-пештанске новине лијено извијештене о свему што бива и што се спрема у Србији. Ево неколико примјера:

2 јуна по нов., дакле десет дана прије промјене, јавља полуслужбена „Полит. Кореспонд.“ из Биограда: „Глас једног париског листа да се поново појавила српска министарска криза, нема никаквог основа. и т. д.“

11 јуна по нов., дакле у очи дана кад се оставка Гарашанинове дружине коначно примила, телеграфују бечкој „Нов. Сл. Прес“: „Ристић хоће да се прими владе, ако ће се трошак на војску смањити са 60 (седам и ездесет) на сто, ако ће се Србија ослободити аустро-угарске и њемачке новчане пјаче, ако ће се државни дуг ујединити под повољнијим условима те ако ће се државне финансије из основа уредити и излјечити, поред строгог одржања свијех обавеза према иностранству и једнаког пријатељства према свачијем осталијем државама. У зпалачкијем круговима (singeweihten Kreisen) мисли се да није вјеровати да ће се Ристићу повјерити влада.“

Исти дан вече јавља исти лист:

ван Лаушевић учитељ на Даниловом-граду.

Лијени су и корисни овакви радови, и имаће се од њих лијена корист за нашу књижевност.

Ко хоће има што радити. Ово је поље још не обрађено. Ко се потруди да по који комадић од њега обради стећи ће лијепу заслугу за нашу књижевност.

Почело се је, а кад се је почело ходиће се мало по мало напријед.

1 Јунија 1887.

МАРКО ДРАГОВИЋ.

Љешанска нахија готово је природно одијељена од других сусједних јој нахија. Са источне стране ограничена је ријеком Ситницом и високом врховима Зелеником и Бусовником, са југа Горњим блатом и врховима, Вобијом и Весцем, са запада врховима Водником и врлетним соковским стијенама, са сјевера планинама Сиљевицом и Ставором. Ова је нахија доста уска али подугачка, и сачињава једну цјелину (једну капетанију, један баталјон). У овој нахији има новине села од којих ћемо само знатнија напоменути и то: Бери са 140 ст., Круси 120, Фармаке 160, Кокоти 220, Дражојевина 230, Корнет 190, Гољмади 210, Градац 460, Буруњи, 380, Прогоновићи 420, Ораси 346, Штитари 314.

Љешанска нахија тако је прозвана од народа који се у њој доселио. По усменом предању то је било овако:

„Краљ је вољан да повјери Ристићу да састави нову владу. Пошљедњи договор с Ристићем трајао је од 8 ура вече до 2 уре по поноћи. Разлагало се потанко о унутрашњем стању земље. Ристић је изјавио да се може примити владе тек не што добро пенита финансије. За то ће вечерас опет бити договор, на који ће се позвати и Радивој Михајловић (sic!) бивши министар унутрашњих дјела под Ристићем.“

По најљешне као да су извијештене загребачке службене „Narodne Novine“ и пештански лист „N. P. Journal“, који као да је доста важан и наклоњен влади, кад се „Nar. Nov.“ позивају на њега. У „Народним Новинама“ од 17 липња читамо:

„Промјена српског министарства запима врло домаће и спољне листове. „N. P. Journal“ пише о министру-предсједнику Ристићу, да он није неважна и неопасна особа на челу мње, а сиромашне земље, те да би могао много тога учинити, што би било погубљено тим већма, што има за се већину чланова скупштине. Ми смо тако јаки, вели сменили лист, да за нас неће бити ни дуже трајање велико-српског кабинета погубљено. Но пажљивост, које седам година није требало, та ће сада бити потребна спољном нашем уреду и угарској влади.“

Уредништво „Нар. Новина“ нема ни једне ријечи да примјети на то.

То је било 17 липња (5 јуна). А 3 јуна или 15 липња, дошле су службене „Српске Новине“ овај указ:

„На предлог нашег министра унутрашњих дјела, а по саслушању министарског савјета, ријешили смо и рјешавамо:

1, да се Народна Скупштина, изабрана за скупштинску периоду 1885, 1886 и 1887 годину, распусти на основу првог одјељка члана 78 устава земаљског, а по одредби последњег одјељка члана 113 закона о пословном реду скупштинском;

2, да се према овоме не извршују

Од прилике у вријеме кад је Драч и Љеш предат Млечићима иселе се неколико људи испод Љеша и дођу у овој нахији. Мјесто ће су се они најприје остали назову Лијешње, које се и данас тако зове, па можда су и цно предно тако назвали. Потомци тих људи који су се доселили испод Љеша насељавају данашња села: Дражојевину, Корнет, Лијешње, Гољмаде и Бигор. У ова мјеста живјели су неки старосједиоци, као Миловићи и др., који су с њима у заједници живјели и неки и данас живе.

Становници који од најдање живе у овој нахији јесу: Станисалићи, Рележани, Миловићи и др. а многи су се иселили у разне крајеве. Тако су се неки преселили у Ровце и тамо назвали своје мјесто Лијешње. Станисалићи — за које причамо да су старосједиоци — воде своје поријекло од некога Станислава, за кога се овако прича:

У вријеме кад је Иво Црпојевић владао Црном Гором, — Станислав стијешњен од других људи — дође код Ива, и заште у њега толико земље колико може говећа кожа зафатит, ће би могао оградит своју кућу. Ови му то даде; али Станислав искроји најтању опуту, те зафати велики комад земље (као Дидона у Картагени). Његови потомци и данас живе у неком дијелу те земље.

* *

(Становници.) Предци становника који данас насељавају Градац доселили су се са обале ријеке Грачанице, у вријеме кад је Јерина гра-

накнадни избори наређени указима од 4 и 22 маја о. г. за дане четвртог и двадесет другог текућег мјесеца;

3, други избор посланика наређиће се другим указом у времену прописаном другим одјељком члана 78 устава земаљског.

Наш министар унутрашњих дјела нека овај указ изврши.“

Сад, или г. Ристић распушта лакоумно скупштину, у којој „има за се већину чланова“, што још никад никаква влада није учинила, или — загребачке „Narodne Novine“ и „N. P. Journal“ нијесу најбоље извијештени.

Бечкој „Н. Сл. Прес“ јављају из Биограда 2 јуна:

„Због промјене владе био је стан либералнога клуба „код златнога крста“ свечано украшен и освјетљен, као и многе приватне куће. Пред станом, препуним гостију, скупиле се хиљаде радозналјех те се пружаху далеко у побочне улице. Ваздух се проламао од усклика: „Живјела влада Ристић-Велимировићева, живјела Србија, живјела Русија.“ По свијем јавним мјестима сврала се химна српска и руска. На 2 уре по поноћи пође граја младих људи пред Гарашанинов палац и поломи му прозоре вичући: „Сливница! Реват (погинуо) Гарашанин! Реват Аустрија!“ Гарашанин је гађ о револвером у мношину и ранио је једног младића. Полиција је имала муке док је поврнула ред, и ако се влада још прије постарала за сигурност (г. Гарашанина).“

Старој „Прес“ јављају исто са додатком, да је г. Гарашанин изабацио девет метака у грајаче. „Видело“ вели да је пукао четири пута. По „Прес“ рањен је један а можда и ни један; по „Виделу“ бар један. „Нова Уставност“ вели да г. Гарашанину није била невоља гађати у народ, кад

двела град којег се и данас налазе развалине близу извора ријеке Грачанице, испод планине Турје. Становници који су до тада насељавали Градац иселили су се у разне крајеве, а нови становници назову своје ново мјесто по старом сједишту.

Предци становника који данас насељавају село Буруње досељени су између Кчева и Велестова, а неки су и старосједиоци.

Предци становника који данас насељавају село Крусе досељени су из Крушевца у вријеме пројаста Српске државе, кад се многи Срби из Србије иселише преко Саве и Дунава и у разне крајеве.

Предци становника који данас насељавају Штитаре досељени су испод Требешке главнице, у које вријеме, чисто се не зна. Старосједиоци који су ту живјели били су неко вријеме у заједници са доњацима, па послје кад су се намножили нови становници онда се старосједиоци иселе у разне крајеве. Највише њих иселило се око Скадра ће су многи и вјеру промјенили. На ушћу ријеке Штитарице у Тару налази се неколико фамиља које су тамо пресељене из Штитара, које сам ја распитива, кад су се тамо преселили, али ни они сами не знају. Само по њиховом казивању зна се да су тамо пресељени у даваа времена. А и не зову се ни по једном братству које данас живи у Штитаре.

Предци становника који данас насељавају село Орахе досељени су између Кчева и Велестова из такозваног мјеста Јабукке, те по томе их и

му је идала дала десет жандара да га чувају, а он је гађао прије но што му поломиле прозоре.

Министар унутрашњих дјела, г. Р. Милојковић развио је дописнику „Нове Сл. Пресе“ који је дошао њему на разговор, овај програм новог кабинета: Што се тиче унутрашњих одношаја то је нуждна повлашћена радикална реформа управе и то преинаком устава према духу времена. Створити ваља у првом реду гаранцију јавне сигурности у Србији, подати народу прилике да судјелује у јавном животу а интелигентнијим елементима земље омогућити да с једне стране врше контролу над државним организмом а с друге стране, да своје способности могу употребити за бољитак земље. Што се вањске политике тиче, то кабинет држи нужним усоставити добре одношаје напрема свијем државама, а дискретиције, које су постојале између Србије и друге које власти, морају престати. Што се финансијалне политике тиче, то се мора начелом ставити највећа штедљивост. Свијем обавезама тачно ће се задолжити, јер то изискује част и редит краљевине. („Обз.“).

„Одјек“ јавља да је министар финансије поставио комисију за испит газдовања прошле владе. На челу је те комисије познати трговац милијонар Јово Крсмановић.

Одбор за промјену устава саставиће се још ове недјеље.

„Нов. Сл. Преси“ телеграфирају из Биограда:

„2 јуна на 2 часа по подне нападоше 400 арнаута, са два барјака, српске карауле бр. 20 и 21, продријеше до у село Дабиновац, ранише и посекоше више сељака, жена и дјеце. Шест дана прије тога напала је чета од 16 низама под једним чаушном караулу 27 и ранише пограничну српску стражу. Ове године погинуло је већ 40 Срба од Арнаута на граници“.

Даље јављају истом листу, 6 јуна.

„За јесен спрема се сазив велике скупштине. Комисија за испит финансија имала је јучер (5 јуна) прву сједницу. Министар унутрашњих дјела ларедио је да се састави списак свијех осуђених и затворених због увреде власти, да се ослободе даље казне. Амнестија осуђених због политичких кривица биће послје. — Српска је влада предала Порти жесток протест због упадаја Арнаута, и закључила је једанак да у топличком и врањском округу заведе граничаре, као што је била некад војна крајина аустријска.

данас многи зову Јабучанима. Предци ових становника пијесу преодавно досељени. Они се пијесу сви једанак доселили, него мало по мало. Своја стара сједишта пијесу оставили ни од каквог насиља, него је и тада ово ново мјесто њихово било, и ту су им биле стајнице, ће су обично са својом стоком преко зиме дизали. Али прије него су се они доселили ту су живјели неки људи који су се иселили у разне крајеве, али не одма тим су они дошли, јер се пијесу настанили у исте њихове куће, него мало изнад њихова села. То мјесто ће су ти старосједници живјели зове се Радомило, и налази се ту повише старих кућишта, која су сасвим разрушена и гором обрасла. Куд су се они становници иселили чисто се не зна, само се зна да су се иселили које куда. Мој ђед, покојни поп Саво, причао ми је да је видио у Цећ — кад је одио ради науке — неколико породица које су говориле да су им се тамо предци из некаква Радомиља доселили. Тако има и на другим крајевима. Једном ми је прича мој отац, кад је одио у Оцињ да је вођио код једног тамошњег становника, и да је распита ко су они и одкле су? Овај је одговорио да су његови предци живјели у Љешанску нахију у једно мјесто које се зове Радомиљ, и да су се његови предци доселили тамо због досељења других неких људи. Писмених документа о томе пресељавању нема, а слабо ко о томе већ зна и причати.

Ријеке.

Ријеке су у Љешанској нахији:

Граничари ће добити одјело, оружје и опрему од државе и неће плаћати никакве дацције, само да бране границу; оружани народ добиће војничке уредбе. Наложено је војноме министру да ту одлуку изврши“.

Даље исти дан:

„Руски брод „Соко“ стигао је данас у Биоград; много га је народа дочекало и поздравило. Службене изјаве није било“.

НОВИ МИНИСТРИ У БИОГРАДУ.

Бечки лист „Винер Алгемајне Цајтунг“ доноси овај извјештај свог биоградског дописника о личностима нових министара тамошњих:

„Ристић је сад по четврти пут на челу владе српске. (Четврти пут је министар, послје намјесништва; на челу је владе тек други пут, јер и за пријеме рата српско-турског био је на челу владе Стевча Михајловић. Ур.) Кад је у јулу прошле године покушао да састави владу (није то било у јулу но у марту — априлу Ур), овако је говорио ваншем дописнику о иностраној политици Србије: „Очување пријатељства с оном државама, с којима га имамо, а обнова пријатељства с онима, с којима га немамо, наиме с Русијом и с балканским државама“ На питање Краља Милана, како ће се владати према Аустро-Угарској, одговорио му је: „У томе се неће ништа мијењати.“ — „Кад би се“, рече Ристић даље том приликом, „искала од мене да се онако поднесем према Аустро-Угарској, као што је Гаршанли чинио према Русији, ја бих одговорио: то би био лакоумни злочин. Но главни је ослонац моје иностране политике пријатељство с Русијом.“ — Сад Ристић распростирае глас, да ће он према Аустро-Угарској исто пријатељство хранити као и према Русији.

Милојковић, Ристићев патеног, био је навик с Ристићем на влади. Први пут, 1872—1873 био је министар финансије; други пут, 1876—1879 бјеше министар унутрашњих послова, што је и сад. Осим од Ристића, имају у Србији највише зазора од њега, ради ванредне строгости у дужности и безобзирне енергије му. У осталом он је човек јевропски образован. Учио је науке у Хајделбергу, те осим српски, говори и пише потпуно њемачки и француски. Њему је око 56 година.

И Васиљевић је био три пута министар с Ристићем, навик просвјите. Учио се у Русији, у духовној академији, а биће му 54 године. Гопори и пише, осим српски, само руски. Мисли се у онште да је он као највиши руски пријатељ у Србији.

Авакумовић који је примио управу правде, био је исто већ министар с

Ситница, њу састављају више поточића и мањих рјечица; које извиру испод Сађавца, Зеленике и др. а главни јој је извор испод Сађавца, тече јужно границом Љешанске и Зетске нахије, улива се у Морачу. Ова ријека од извора, па до пола свога тока, — до неког понора испод Зеленике, који у вријеме великих киша снажно појача. — зове се Матица. А од овог мјеста до ушћа зове се Ситница. У Ситницу уливају се: Голач, извири покрај Берске равнице и тече истом равницом и улива се у Ситницу.

Та рјечица доста је нездрава за пиће, При Берском брду, у крају исте равнице, налази се Пошкајска јама. Та јама у вријеме великих киша пубаца велику воду те том приликом чини поплаву у берској равници.

На Ситници налази се више лијепих и добрих воденица, и један нови мост, који је сграђен 1883 год.

Обије обале тих ријека врло су плодне; особито око ових ријека роди најбоље вино.

Ситничка ријека извири из малог језера Калуђеровог ока, а улива се у горње блиго. Све те ријеке теку лијепим равницама, испробирају никаквих брда, само пека додирују. Корита су им шљивчана, има повише газова. Даће по овим ријекама само вина би могле пловити.

(Свршиће се.)

Ристићем. Има му 46 година. И он је учио у Хајделбергу.

Милосављевић, министар народне привреде, припада исто највећим једномисленицима Ристићевим.

Горе именована четири министра припадају либералима те чине либерално крило владе. (Дописник није добро извијештен. Ако је Милосављевић онај који се спомиње у указу овако: „За нашега министра народне привреде, г. Светозара Милосављевића, професора у оставци“, то је тада радикалац. Зато се ваља дописник и пребројао, те спомиње 4 пошто је именовано 5. Ур.) —

Вујић, министар финансије, први је пут министар. Био је до сад професор народне економије. Учио се у Берлину и Хајделбергу. (Ако се не варамо, постао је доктором философије у Лајпцигу. Ур.) Сад му је 35 година.

Велимировић, министар грађевина, био је до сад инжењер 1. класе у истом министарству. Учио се на политехници у Цириху.

Од ове двојице Вујић најређи либералац, а Велимировић је заковани радикалац. Због тога је некад био и осуђен на седам година тамнице, под владом Ристићевом (да није под Каљевићевом? Ур.). 1875 побјегао је из Србије. Вратио се тек послје пада Ристићевог 1879 (биће 1880), пошто је под Пироћанцем помилован. По политичком правцу представљају дакле Вујић и Велимировић радикално крило кабинета (и Милосављевић. Ур.)

Што дописник вели о Богићевићу и Анту, губи важност пошто је постављен Сава Грујић.)

Вредни број „Српских Новина“ (бр. 117 од понедељника 1 јуна 1887) доноси је вечерас краљевски указ, којим се извршује именовање горе описаног министарства. Биограђани су поздравили ту владу с одушевљеном радошћу. Цијела варош чини величанствене припреве за сјајно свјетлење. Ристић је примио изасланство грађана које му је честитало и том је приликом разложио основе своје политике, добре финансије, мир и охрану народних права.“

Из новина.

Под насловом „Криза министарска“ доноси орган радикалне странке у Србији, биоградски „Одјек“, 31 маја о. г. (бр. 54) чланак, из кога видимо ово мјесто:

„У уставном свијету министарске кризе обично наступају, кад некој влади прилике одузму могућност да добро твори; па се таким кризама јавно мишљење с иравом радује. У нас сада наступају министарске кризе, кад влади неприлике одузму могућност да зло настави; па је сасвим природно што јавно мишљење гла-

СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ.

(Збирка Филипа Ј. Ковачевића.)

Поцерац Милош и Мујо Али ага.

(Свршетак.)

Оде Мујо горе на чаршију, 145
Па он сврну у вољу механу,
Кад да види чуда пред механу!
Пред механу крчмарице Јане:
Обадна јој ока навађена,
А обије руке саломјене; 150
Пишти Јане до Бога се чује,
А вели јој Мујо Али ага:
— О! Бога ти, крчмарице Јане!
Што су тебе очи навађене?
И што су ти руке саломјене? 155
Некоме си тешко згријенила. —
Пишти Јане, па му одговара:
— Прођи ми се, незнања делија!
Ево има три године дана,
Како дође Ђида из свијета, 160
По имену Милош од Поцераја,
Па засједе у моју механу,
Све га појих вином првенијем,
А храних га лебом бијелијем,
Не даде ми паре ни дивара, 165
Но и друге вагона делије,
Да и они раба пију вино;
Па се мени јадној додијало,
Те му усух у чашу отрови,
Јутрос рано кад пијаше вино, 170
Но кад ђиду муке спопануле,
Он се своје јаду досјетио,
Па ми оба ока извадио,
И обије руке саломно,
Бацно ме пред нову механу, 175
Да цвиљујем грдна до вијека;
А он пође зеленој ливади,
Не би ли ми душа испанула! —
Кад то чуо Али ага Мујо,
То је њему добро мило било, 180
Па се мачи у ђепове руком,
Те навади етогину дуката,
А спушти их крчмарици Јани,
Још овако њојзи бесједио:
— На то тебе, крчмарице Јане! 185
Па се храни в ода зла брави!
Док постанем на Босну возиром:

сове о кризи са много већом радошћу дочекује.

И ко је тај Србин, ко је тај, чије су наклоности или интереси за Србију ма колико везани, који би могао жалити, што у нас, по разним знацима, може наступити промјена досадашњег правца, што је дошло до министарске кризе? У српском народу, осим неколицине лично заинтересоване, — нико. У иностранству? — Чини нам се да тамо не може никога бити. Узмимо баш државу, о којој се по свему мора најприје мислити, да јој је јако стало до одржања напредњачке владавине у Србији, узмимо Аустро-Угарску. Мислимо да са гледишта својих сопствених интереса Аустро-Угарска никаква паметна разлога не може имати, да жали за престанком напредњачке владавине у Србији. Не може се мислити да Аустро-Угарска налази корист у том, ако мржња српскога народа спрема ње буде све већа; ако се њен утицај ослања на једну омрзнуту владавину; ако њене интересе штити влада, која у свом народу нема никаква ослона; ако спона у односима између двије сусједне државе, као што су Србија и Аустро-Угарска, буде напредњачка влада, која никакве уставне споне нема ни са својим сопственим народом. И обично је увијек лакше лако разумјети, да чак и Аустро-Угарска за своје сусједничке интересе и добре односе са Србијом више жемтава мора имати у српској влади, која би стајала на чистом земљишту уставности и народног повјерења, него у влади, као што је напредњачка, коју је јавно мишљење најстрожије осудило, па поред ње и све њене пријатеље. А да у Србији промјеном правца никаква влада не може доћи на управу, која не би увијекла потребу правичних обзира и добрих односа спрема сусједне велике силе, то, мислимо, никоме паметном не треба доказивати. Поред савезаничких привидности, која је односила између Србије и Аустро-Угарске за све вријеме напредњачке владавине јавала вид највећег пријатељства, извјесно је да у суштини односи између Србије и сусједне монархије никад нијесу гори били него за вријеме досадашње владе; они су све већма заоштравали српску мржњу спрема Аустро-Угарској. Промјена правца у нас може те односе само ублажити и поправити.

С правом се, дакле, може мислити да баш нико нема разлога заплакати због напредњачке кризе, ако је она заиста наступила“.

„Сарајевски Лист“ има ову биљешку о промјени у Биограду:

„Из новина видимо, да је краљ Милан вијећао и са конзервативним елементима у Биограду, пак пошто и овај одбише позив, повјерио је краљ Ристићу да склопи нову владу, што је он учинио. Из новинама читамо, да су краљевским указом већ именовани нови министри осим војеног, за којег се мисли да ће бити посланик у Петрограду Сава Грујић.“

Боље бу те даровати даром! —

Тако вели Али-ага Мујо,
Па окрену зеленој ливади, 190
А за њиме педесет делија...
А кад Мујо на ливаду дође:
На ливаду Милош од Поцераја,
Савно се у зелену траву,
Више њега ждрља од мењања, 195
Заклони свога господара,
Зовре се тамо и овамо,
Докле виђе Муја и делије:
Хрче носом а општри ушима,
А погама бије о земљину, — 200
Колику је раку ископао!
Добар би се јунак укопао!
Болав Милош ма се досјетио,
Па из траве помолио главу,
Док угледа Муја Али-агу,
И његово педесет делија;
Овако је Милош бесједио:
— Чекај мало Али-ага Мујо,
Брзо ће ми испанути душа,
Па ти преста моја руста глава! — 205
А вели му Али-ага Мујо:
— Бре не лудуј, Милош од Поцераја!
Не ће Мујо на иртву трупуно,
По ва жива Милоша јунака! —
Тако рече Али ага Мујо!
Па овади сабљу оковану,
На Милоша загон учинио,
Нави Милош бистра цеврдару,
Љуто гледа Муја Али-агу,
Њега гледа цеку огањ дава,
На зло га је мјесто погодио,
Ниже васа у чело бијело,
Мртав Мујо паде на земљину.
Кад виђеше педесет делија,
Бе погледе Али-ага Муја,
Побјегоше главом без обзира...
Ека бжеже весела им мајка!
Кад их Милош ћерати не може!
Но се сиусти на зелену траву,
С плећи скиде зелену доламу,
На доламу плећи наслопио,
Па се јунак грчи по долама,
Па се јунак грчи и савија,
Као љута под каменом змија
Докле му се жале оинуле, —
Онда Милош испустио дуну.

новој Ристићевој влади су неколико старијих другова његових као Радивој Милојевић и Алимије Васиљевић, остали су новарије као Вујић за финансију и Велимирковић за грађевину. Потоњи је некадашњи вођа радикалаца у скупштини, те изгледа, као да нови кабинет Ристићев има де обиљеже либерално-радикално. Је ли то плод савеза либералаца и радикалаца у скупштини и зван је, не знамо, као што се још не знају права узроци зашто је одступила стара влада и изненадно напустила либерално-радикална. Дојак су се истицали само чијето лични узроци, по склад нове владе свједочи о неким другим узроцима и промјенама на Теразијама. Тамо су се министарске кризе одвећ често појављивале, те и најновије замазивање безици није дуго трајало. Може бити — а то се истиче и у „П. Лојду“ као израз мјеродавних кругова у Бечу да је због тих честих криза избила на површину жеља, нека се назад покуша и са Ристићем, како би се српски народ и Јевропа увјерили о познатим способностима његовим. Од поточе владе Ристићеве промијенило се много шта. Ако би се Ристић данас одурио правим интересима Србије и ударио другим политичким правцем него ли ошнем, којему Србија има да захвали на својем данашњем положају у свијету и материјалном процвјетању, онда се не би могао одржати на кормилу ни за толико времена, колико времена обично протече у Биограду од једне министарске кризе до друге. Но од истића као оштровидног човјека и сматреног државника може се предочавити, да не ће уздрмати услове за останак етапине своје. Међу тим — додаје исти дописник за Беча — добро је да се знаде како у нас, тако и у Србији и на другим странама, да аустро-угарска влада, ма колико живо жалела за одступаштем Гарашанином и његовим другова, ипак са свијем мирно и без икакве зебње посматра именовање Ристићево.

„Нова Уставност“, споменуши програм нове владе (в. наше телеграме у прошлом броју), овако наставља:

„Устав, који сад постоји већ је у постанку својом био проглашен као привремен, чијом као покушај преноса законодавне власти из тијесног круга чиновничког у шири круг народног представништва. У току од осамнаест година како функционисе имали су се показати његови недостаци, и потреба, да се Устав боље дотjera у духу сувременом, признага је од свију без изузетка партија, почевши од оне која је Устав завела. Ту онда не може бити различитог мишљења у земљи о неопходној потреби свега мијењања, а што се тиче измјена, о томе ће се, како чужо, предходно вијешати у нарочитом одбору ad hoc, у коме ће све партије бити заступљене.“

Нема јамачно у земљи нашој ни једног грађанина, који не би увиђао велике невође нашег финансијског стања, и не би

желио да се исто поправи. Поправити га у свјесно испуњавање примљених државних обавеза, то је веома тежак задатак, али и частан колико за владу толико и за земљу. Ми се надамо да ће Ристићево министарство успјети, да тај задатак ријеша на ошнте задовољство, кад уз сву могућу пажњу по разним струкама административним обрати највећу пажњу на веома неуспјешно Србије, и на све бољи развитак њене трговине, која је знатно опала.

Што се тиче одржавања најбољих одношаја са свима државама, изливни је доказивати потребу таке политике за Србију. Наша је крађевина мала, а географски незгодно положена за своје унутрашње развијање, па не може стварати око себе незгодне, које би је у њеном коракању спречавале. Брижљиво чувати своје интересе, који су на првом реду, и доводити их рационално у могући склад са интересима туђим, то је свагда била Ристићева политика, па не сумњамо да ће и од сад бити.

Немамо за сад ништа више да примјетимо на овај програм, него ћемо чекати да нова влада развије свој рад у свима правцима. Резултати њеног рада не могу бити ни брзи, ни одма осјетљиви. Ваља најрије садашњи хаос разбирити, и страсти утишати, најријече послове отаџбати, па се тек онда може приступити главним задатцима, који имају довести земљу на ону угледају тачку, која јој се на Истоку не може одржи.

Међу тим ми ћемо себи дозволити да кажемо влади, да народ много од ње очекује, а рећи ћемо и народу, да је у ошнте интересу да лојално стојећи уз владу помогне јој у вршењу њеног тежког задатка. Та дужност стоји не само на народу, него и на вођима партија, по чим чланови садашње владе не могу бити одговорни за наследство, које примљају. На свима нама лежи обавеза да заједнички зајудујемо брод сви спасавано сложно, јер ако он, не дај Боже, удари о стијену, не ће бити добро ни једном од оних, који су на броду, па ма ко имао крму у рукама.“

„Видјело“ се задовољава овом биљешком:

„Министарска криза, изазвана оставком целокупног кабинета г. Гарашанина, разлучила се образовањем новог кабинета под предједништвом г. Јована Ристића, државног савјетника у пензији. Имена осталих другова г. Јована Ристића стоје у указу Његовог Величанства Краља, који смо у овом листу на првом мјесту оштампали.“

Ми ћемо се за сад удржати од сваке процјене, те да могућу преухитреност избјегнемо.

Међу тим, и ако нам нијесу у појединостима познати разлози са којих је кабинет г. Гарашанина пао, као ни основа, на коју је г. Ристић свој кабинет поставио, ошнте најпростијом индукцијом долазно до за

кључка, да је г. Јован Ристић морао паћи, да му је могуће пристати на оно, на што није хтно пристати ни г. Гарашанин, ни г. Ник. Христић, коме је на првом реду био повјерен састав новог кабинета, јер нимало није логично замислити, да је један таква кадара да изазове пад једног кабинета, а да при расправи кризе, тај факт ни у казав обзир узет не буде.“

Д О Н И С.

КОЛАШИН, 10 јуна. — (Стара и нова варош, и грађевине нове цркве.) Да изоставимо кад је Колашин потпао под турску владу у прошлу вријеме, и како су се Колашински Турци гупно иселили у оно вријеме кад су могли уживати слободу црногорску и доћи до онога што су били њени ђедови, него да приједмо на новије.

Колашин је потпао под владу Њ. Височанства Књаза Николе у 1877-ој год. и тада се нашла овђе варошица направљена од дрвеног материјала, а по турском плану, која је с поправком постојавала до овог прољећа.

Но пошто је турска грађевина слаба и била кад је нова, то може човјек осјетити како ослаби послјие неколико година. Овдашњи трговци отпочели су градити нове куће по плану. (а то се требало да су и пријед.) Дакле данас има виши број темеља за нове куће, а има их и покривених које ће се кроз кратко вријеме довршити. Пошто до сада нијесмо имали у овој вароши поште ни читаонице, те кад буде довршена ова варош и дође до реда молићемо Владу да нам допусти долазак поште. —

Турци су разрушили многе цркве Српске међу којим су и Колашинске, али сада с помоћу Бога, хоћемо да направимо нову цркву; за коју се почео материјал осигурават, и приносит на одређено мјесто. —

Кад буде довршена варош и црква, тада ћемо опширно јавит. Ја.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 13 јуна.

(Њ. Свјетлост Књаз-Нашљедник) полагао је у петак и суботу прије подне годишње испите из предмета које је ове године учио. Осим наставника, који су Њ. Свјетлост испитивали, присуствовали су испитима: Њ. Свјетлост Књаз Петар А. Карађорђевић, Њ. Високопреосвештенство г. Митрополит, г. г. министри и виши дворски достојанственици. Испити су вођени строго, свјесно и подробно. Његова Свјетлост Књаз-Нашљедник показао је

у свијем предметима одличан успјех, који служи на дик у како Свјетлом Ученику тако и Његовим вриједним наставницима, и на радост и понос Узвишеним Родитељима и цијелом народу црногорском. По свршеном испиту Свјетли Испитаник благодарио је Својим наставницима, а присутни су честитали Свјетлом Нашљеднику на успјеху. За тим је држано благодарење у цркви.

(Слава Краљице и Царице Викторије.) Уторник, 9 (21) јуна, светковао је представник Велике Британије на Двору Њег. Височанства, г. Валтер Беринг, ријетку славу педесетогодишње владавине своје Краљице и Царице Викторије. Прије подне тога дана изводио је Њег. Свјетлост Књаз Нашљедник походити г. Беринга и изјавити му своју најтоплију честитку. За тим је г. Беринг примао и друге честитке.

На вече је прочеле инглеског посланства било дјепосе освјетљеног транспарентима. На средњем прозору бјеше велико V R (Victoria Regina), под царском крупом а изнад ријечи Jubilee. С једне стране бјеше H. I. а с друге W., под крунама, све у вијенцима.

(Ризгранице с Турском.) Сва је прилика да ће се комисија црногорско-турска, одређена, као што је јављено, да једном коначно сврши још не утврђени дјо ризгранице између Турске и Црне Горе, ошнте развије не свршивши свога посла. Том неуспјеху биће криви само турски чланови заједничког изасланства, јер они као да сматрају својим највишим задатком налазити све нове и нове сметње, заметати све нове несугласице и невидне спорове, којима нема повода у оним наредбама вис. Порте које су познате књ. црногорској влади.

Мислимо да имамо разлога надати се, да вис. Порта неће својим пристанком одобрити и освештати оног рада својих изасланика који би могао коначно осјетити споразум у том важном послу пријатељског сусједства, те да ће се, послјие повратка Његовог Височанства с пута, моћи послови представити са вишим јемством за успјех.

— Господин А. Жерарден, из Париза, о коме смо у 13 броју јавили како је идући из Арбаније свратио овде, те смо имали прилику гледати

V.

Али-бег Мујо и Котаранп. *

Процимљела турска сератлија,
У Травнику граду бијеломе,
Уз кољено травничком везиру
По имену Али-бегу Мујо.
Цмили Мујо три бијела дана; 5
Досади се травничком везиру,
Па он пита Али-бегу Муја:
— Моја слуго, Али-бегу Мујо!
Која ти је голема невоља?
Те ти цмилиш уз моје кољено? 10
Или немаш коња и оружје?
Или ти је чова повечала?
Или су ти гроши нестали?
Или ти је храна необична? —
Проговара Али-бегу Мујо: 15
— Господару, травнички везире!
Кад ме питаш право да ти кажем:
Ја не цмилиш што ја коња немам,
Имам добра коња и оружје;
Нити ми је чова повечала, 20
Нити су ми гроши нестали,
Нити ми је храна необична;
Но сам чуо ње говоре људи: —
Котари су остали пусти,
У Котаре три ђевојке младе: 25
Једно јесте Косе Цмилијања,
Оно друго Јела Мандушиња,
А треће је Бела Станишиња;
За то цмилиш и невоља ми је,
Што ја немам тридесет хајдука, 30
Да отидем у вљашке Котаре,
Да заробим три ђевојке младе...
А лако бих цуре заробио
Котарски су згинули јунаци:
Цмилијања се Ико преставао, 35
Мандушиња се Вуко разболио,
Вишњић Јован коња изгубио,
Силан Јанко поша' у тазбину,
А врап Гавран стоји у планину,
Чува б'јеле по планини овце, 40
Отуд не ће за годину доћи. —
Но што рече травнички везире:
— Не будали, Али-бегу Мујо!
И ако се Ико преставио, 45
Од њога су два остала сна,

Синови су оца претурили;
И ако се Вуко разболио,
Он је крвник ошнте преболо,
Па је бољи него што је био; 50
А Вишњић је коња изгубио,
Ма је другу халу добилио,
Из Млетака за оку дуката,
Такве виле на крајину није;
Силан Јанко поша' у тазбину,
Ал' је ошнте доша' из тазбине 55
Женио је у тазбину штуру;
Гавран јави по планини овце,
Дома му је виба злогласница:
Ако буде муке на Котаре,
Хоће њему вибу опалити, 60
А он му дати горе у планину,
Па ће брзо на невољу доћи. —
Но да видиш Али-бегу Муја!
Но да њему јаво мировати,
Но везиру ријеч бесједно: 65
— Господару, травнички везире!
Дај ти мене тридесет хајдука,
Све бираних по пушци Турака,
Да ја идем у вљашке Котаре,
Па што коме Бог и срећа даде; — 70
А ја ћу ти јемин оставити,
Те се здраво из Котара внем,
Довешћу ти три ђевојке младе:
Хоћу тебе двије поклонити,
А трећу ћу себе оставити. — 75
Кад то чуо травнички везире,
На вно се њему не могаше,
Већ му даде тридесет хајдука,
Све бираних по пушци Турака. 80
Оде Мујо с четом у Котаре,
А кад био пољем под Котаре,
Намјера га навијела била,
На некава Латинина Мата,
Те тргује покрај мора сиња; 85
Па га Мујо богом братнио,
Још овакву ријеч бесједно: —
— Богом брате, Латинине Мато!
Кв' си вада у вљашке Котаре,
Познајеш ли три ђевојке младе? — 90
Једно јесте Косе Цмилијања,
Оно друго Јела Мандушиња
А треће је Бела Станишиња;
Ви л' ме мога', брате, сјетовати,
Ја како бих цуре заробио?

А ево ти јемца Бога давам, 95
Одвешћу те до Требиња града,
Показати травничком везиру,
Везир ће те добро даровати,
И да ће ти мазар од Травника, 100
Да тргујеш по турској крајини
А не плаћај мике ни ђумруке,
Док је тебе и од тебе трага. —
Вели њему Латинине Мато:
— А Бога ми, Али бегу Мујо!
Ја познајем три ђевојке младе 105
Покриј чету у лџет и у траву;
Када сјени наше поље мину,
Хоће цуре изаћи из града,
Да шетају пољем широкијем,
А ја ћу се десит на капију; 110
На капију од бијела града,
Кад ме виде три ђевојке младе,
Узеће ме ра сехира свога,
Да ми берем по пољу цвијеће: 115
Довешћу их тебе на бусију,
Удри онда из бусије, Мујо,
Па уграби мене и ђевојке! —
Оно Мујо добро мило било,
Покри чету у лџет и у траву; 120
Оде Мато пут бијела града,
Па он стаде граду на капију.
У то сјече иза горе сунце,
Лаки сјени поље уминусе,
Ал' ево ти три ђевојке младе, 125
Ево иду из бијела града:
Стоји зука свиле и кадифе,
А шкрипоћу на ноге пачуће. —
Уз њих друга ни једнога нема,
Док дођоше граду на капију, 130
Те виђоше Латинина Мата,
Уземе га ра сехира свога,
Да им бере по пољу цвијеће.
Иштема пољем широкијем,
Шалив Мато шалив сехир гради: 135
Бе он нађе цвијет за мириса,
У њ тијешти било свакојако,
Да цурама воња мирисање; —
Још подмеће стрни и чапорке,
Да заипу по пољу ђевојке. 140
Тако било за дуго не било,
Док дођоше Мују на бусију;
Удри Мујо с четом из бусије:
Ту зароби три ђевојке младе,

Међу њима Латинина Мата, 145
Па се зами уз поље широко,
Док заљеже у гору зелену,
На Јадику на воду студену;
Ту на трудна чета почила,
Воде пила леба заложила...
У то нуче пушка на Котаре, 150
Неко чуо а неко не чуо,
Ма је чуо Али бегу Мујо,
Па он пита Косе Цмилијања:
— Душо моја, Косе Цмилијања!
Што 'но нуче пушка у Котаре? — 155
Вели њему Косе Цмилијања:
— Кад ме питаш, Али-бегу Мујо,
Кад ме питаш право да ти кажем:
Оно ти је виба Гавранова, 160
Шибу назе котарски сердари,
Глас додају Гавран каштану,
Да с' одвело робље из Котара,
Чуће Гавран вибу злогласицу,
Па ће тебе путе прекинути 165
Уставити на воду Јадику,
Дов присију из града сердари. —
Намија се Али-бегу Мујо,
Па он Косе ријеч проговара:
— Не будали, Косе Цмилијања!
Да све нику крила на сердаре, 170
Не више ме данас уватили! —
Таман Мујо у ријечи био,
Даде му се нешто погледати,
Пут Котара града бијелог, 175
Испод града пољем широкијем,
Али језде два добра јунака,
На два коња кв' на двије виле;
Колико су коње поћерали,
Сијева им огњ из коната, 180
Олањ им се стачо у колаче.
Онда вели Али-бегу Мујо:
— Душо моја, Цмилијања Косе!
Која с' оно два добра јунака,
Те 'но језде пољем под Котаром, 185
На два коња кв' на двије виле;
Колико су коње поћерали,
Сијева им огњ из коната,
Огњ им се стачо у колаче?
(Свршише се 5-а глава)

* Преприко од М. М.

негове лијене цртеже, писао је ових дана једноме од знацаца што је на Цетиње стекао. Г. Жерардн. између осталога, пише: . . . „Ако узимате доброту послати ми онај број „Гласа Црногорца“ (гдје се говори о њему) мој пријатељ Васили-Верешчагин, руски сликар превешће ми оно неколико врста, које сте ми памјенили . . . У Паризу не знају цивилизаторску ролу што је Црна Гора има у тијем крајевима. — Путујући од Вир-Пазара била ми је згода да се увјерим како лијепо ваша земља напредује на путу просвјете; одмичући се од Турске чисто ми се само наметало мишљење да Ц. Г. има прав ширити се, јер уза њу шириће се и културни дух нашега вијека. Сретан сам што вам могу то исказати. Капетан црногорског пароброда — којега молим вас да ми поздравите — може вам казати потанко све што сам му говорио о томе. Шетајући се по Ријечтој обали дивно сам се прогорским дјетињима како својски уче из својих књижица лекције. Запета немала је заслуга Кљажевој увиђавности за толики успјех. И ако се пијесам могао задржати међу вама, опет сам у главном познао карактер народни. Војници и цивилизатори, једно и друго! . . .

Моји се пријатељи не могу да начуде љепоти црногорске струке са великим ресама, као и елегантним опанцима, томе заиста красном дару г. Блажа Петровића. Искажите му, молим вас, још једном моју топли благодарност и поздрав, и запитајте га сјећа ли се да се упознао са моја два добра пријатеља, Г. г. де Кобжи и де А. Логен.

Изволите, господине примити и т. д.

Просвјета.

„Матица Српска“ разаслала је својим повјереницима ради умножења чланова матичних овај лијепи позив: „Матица Српска“, по времена најстарија међу свима словенским јој другима, једва има око седам стотина чланова, а друге „Матице“ броје на хиљаде и хиљаде.

Кад прегледамо списак чланова матичних, мора нас заболети и срце и душа, видећи, да има хиљадама и хиљадама просвећених и имућних Србаља, који би лако и лако могли положити за чланство матично прописани улог.

Приносио дакле сви својски, да прикупимо што више чланова, да нам с тога не буде од сада зазор и срамота од свијета.

И „Матица“ сама гледала је, да сама собом набави себи што више чланова.

А! у томе није увијек успјевала. Сада је наумила, да набавља себи чланове путем повјереника својих.

У тој намери обраћа се на Вас, као на свога члана, с том молбом, да бисте љубав имали примити се повјереништва матичног, и узда се, да ћете се одозвати том родољубивом задатку, знајући, да сте одушевљени светим жаром љубави према просвјетном напретку народа свога.

Посао би Вам био, да набављате чланове „Матице Српске“ у вашем мјесту и околици и да порадите на томе, да се распростире „Бетонис“ и „Књиге за народ“, које „Матица“ издаје из задужбине Петра Кољевића.

По чл. 3 устава матичног члановима могу постати „сви они сународници, који на исту цијену 50 фор. а. вр. или више на један пут положи, или положивши 10 фор. а. вр. обвезу се, да ће остало у годишњим честицама за идуће 4 године дана положити“.

Сваки члан, који је исплатио цијелу чланарину, добија сваке године на поклон 4 књиге „Бетониса“, а тако исто и 6 свезака „Књиге за народ“.

Потреба и част народна захтијева од сваког Србина, да по силама својима потпомаже „Матицу“, то једино књижевно друштво наше у овим нашим крајевима, и да се хвата у коло вјерних, правих родољубаца, који ће дичном и братском слогом приносити мило и угодно жртве на жртвеник просвјетне народне.

Тим начином потпомаћи ћемо, оснажићемо „Матицу“, да све више и више, све боље и боље подиже књижевност, шири просвјету и изобразење у нашем народу, на да тако одговори узвишеном задатку свом, све то на међу дну, част и славу народа српскога.

Из сједишце управног одбора „Ма-

тице Српске“, у Новом Саду 2 (14) маја 1887.

Председник „Матице Српске“:

Др. Ђорђе Патошевић, с. р.

А. Хаџић, с. р.
секретар.

КЊИЖЕВНОСТ.

Уредништво је примило на приказ:

„БРАНИЧ“, лист за правне и државне науке. Број 11. 1 јуна 1887. У Биограду.

Садржај: Крађа, уломак из инглеског кази. права. (Наставак). од Ј. Ђ. Авакумовића. — Убијање без пресуде или полиција спрам хајдука, лопова и других безаконика. (Наставак). Од Јов. Милићевића. — Објашњење тачке 10. §. 327. зак. грађанског о службеницима на свјетлост, од Стевана Максимовића. — Опасност за цијелу обвезу наступа и онда кад се она дјелимично о року не испуњава. §. 394. т. 1. и 2., §. 399. т. 1. и 2. грађ. пост. Од Милека Савића. — Књижевни преглед: Сиријски законик. Почетак катастра. Је-тоброј по Индиктону. Реферат Алексе С. Јовановића. — Из суднице: XII. За при-вине из §. 225. кази. законика потребна је тужба приватног тужиоца. — Листак: Убиј-ство адвоката Берјеја (Наставак). — Ви-љешке. — Позив на друштвени скуп.

„ТЕЖАК“. Власник и издавалац срп-ско пољопривредно друштво. Одговорни уредник Светозар Ј. Гавриловић. Свеака VI. За јуни 1887 год. У Биограду.

Садржај: 1. Најважнији радови при подизању четинара, од Ј. К. Борјано-вића. (Оцјена г. С. Ј. Поповића). — 2. Не-говаше жрџбади, од Свет. М. Стојано-вића. — 3. Средства противу црви и личних вашију, од М. — 4. Њешто из њего усјева, од В. — 5. О полијегању стрмнина, (с њемачког) од Влаг. Тодоро-вића (наставак). — 6. Азбучни преглед знатнијих сорјева говеди, од Ђ. Стеф. Ви-ловског. (Оцјена госи. Ч. А. Поповића) (наставак).

Виљешке: — Чисто држање крива. — Како се кредит губи и добија? — Ваздух и свјетлост у штала. — Кад дје-телина први пут цвјета зашто нема сје-мена? — Бубрење са пенелом. — Два-најест тачака о гајењу лана. — Свиње од фина, трихина и грознице сачувати — Овсена слама за музну стоку. — Да ли је боље суву или мокру прекрпну и мекње давати стоци? — Како се лијечи воћка коју је зец оглодао? — Да се утамне гуејенице на малинама. — Вјештачко име за телад. — Свиње по воћњацима. — Справа за тамањење гуејеница. — Против гари јечмове. — Гојсње љурава. — Хра-пење свиња овсем. — Како дјестује цибра на каквоћу или доброту млијека. — Средство да свиње добију прохтјев — апетит. — Како се лијечи запалење вимена. — Гајење першуна. — Да ли треба лозу раније или позније орезати?

Гласник: — Шта треба знати при увозу и извозу вина? — Нова преса за пресовање сијена. — Спаривање муфлона са домаћом овцом. — Контрола над про-дајом млијека у Америци. — Пољопривредна изложба у Харкову (у Русији). — Оштински кошери у Русији. — Да ли има који сорта винове лозе на коју не напада филоксера. — Прва метеоролошка станица у Србији. — Како се потпомаже свилодјеље у Мађарској? — Грдно велики доходак од једног јабуковог дрвета. — Закон противу вјештачких вина. — За-брањен извоз коња из Турске.

Подлистак: — Неколико неваних прича: II. Из идила ратних, од Св. Ј. Гавриловића (наставак).

Допис: — Метеоролошке виљешке за варош Крушевца за јануар, фебруар и април 1887 год.

Закључци одборског рада: II. и III. сједишце.

Прилог: Стјечај за радове за календар у 1888 години. — Ганца и Коми. — Повуда економија за службу управничку.

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Оцњ, 5 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Руметиново брашно, ока по 8 н. — Сир, ока по 31—41 н. — Масло, ока по 1 ф. и 20 н. до 1 ф. и 35 н. — Вуна, ока по 70 н. — Дуван, ока по 50—60 н. — Јаја, 8—9 комада по 10 н. — Стуре, ком. 11—12 н. — Дрва, товар по 25—31 н. — Ђумур, ока по 2 н. — Кљак, ока по 2 1/2 н. — Пасуљ, ока по 11—12 н. — Овце с јагњадима, цијена по 4 ф. и 50 н. — Козе с јарадима, цијена по 4—5 ф. — Овце, цијена по комаду 4 ф. — Козе, цијена по комаду 4 ф. и 50 н. до 6 ф. — Краве с теладима, цијена по 30—32 ф. — Краве, цијена по комаду 18—20 ф. — Волови, цијена по комаду 35—40 ф. — Овчје коже, комад по 60 н. — Козје коже, комад по

65—75 н. — Јареће коже, комад по 80 н. — Јагњеће коже, комад по 61 н.

Вир, 5 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 40 ф. и 80 н. — Козе, цијена по комаду 6 ф. и 12 н. — Овце, цијена по комаду 4 ф. и 8 н. — Свиње, цијена по комаду 6 ф. и 12 н. — Сир, ока по 40 н. — Славина, ока по 1 ф. и 2 н. — Вуна, ока по 82 н. — Руметин, багањ по 1 ф. и 2 н. — Дуван, ока по 68 новчића.

Ријека, 6 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Руметин, багањ по 1 ф. и 2 н. — Пшеница, багањ по 2 ф. — Сир, ока по 40 н. — Вуна, ока по 80 н. — Дуван дограм, ока по 80 н. — Дуван у листу, ока по 70 н. — Свињско месо, ока по 90 н. — Волови, цијена по комаду 50 ф. — Краве, цијена по комаду 37 ф. — Свиње, цијена по комаду 4—11 ф. — Козе, с јарадима, цијена по 5 ф. — Јарад, цијена по комаду 1 ф. и 50 н. — Јагњад, цијена по комаду 1 ф. и 50 н. — Риба шкобаљ, комад по 1 н. — Маске, цијена по комаду 80 ф. — Френско месо, ока по 12 н.

Даниловград, 7 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду 15—30 ф. — Телад, цијена по комаду 10—15 ф. — Ковч, цијена по комаду 30—40 ф. — Овце, цијена по комаду 2—4 ф. Јагњад, цијена по комаду 1 ф. до 1 ф. и 50 н. — Козе, цијена по комаду 4—5 ф. — Вуна, ока по 70—80 н. — Јарад, цијена по комаду 1 ф. до 1 ф. и 50 н. — Свиње, цијена по комаду 2 ф. и 4 н. до 5 ф. и 10 н. — Сир, ока по 30—40 н. — Коже, комад по 70—90 н. — Суво месо, ока по 60—70 н. — Френско месо, ока по 20—30 н. — Масло, ока по 80—90 н. — Риба, ока по 30—40 н. — Дуван, ока по 1 ф. до 1 ф. и 20 н. — Руметиново брашно, ока по 11—12 1/2 н.

Никшић, 8 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 44 ф. — Краве, цијена по комаду 20 ф. — Овце, цијена по комаду 2 ф. и 80 н. — Козе, цијена по комаду 2 ф. и 50 н. — Свиње, цијена по комаду 2 ф. и 30 н. — Руметин, ока по 13 н. — Јагњад, ока по 12 н. — Јечам, ока по 11 н. — Просо, ока по 10 н. — Хелда, ока по 11 н. — Пшеница, ока по 15 н. — Руметиново брашно, ока по 14 н. — Дуван дограм, ока по 68 н. — Дуван резан, ока по 1 ф. — Сир, ока по 20—40 н. — Вуна, ока по 68 н. — Јареће коже, комад по 70 н. — Јагњеће коже, комад по 45 н.

Бар, 8 јуна 1887.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Руметин, багањ по 1 ф. и 10 н. — Пшеница, багањ по 2 ф. и 40 н. — Јечам, багањ по 85 н. — Дуван, ока по 51 н. — Вуна, ока по 68 н. — Сир, ока по 34 н. — Трешње, ока по 10 н. — Риба шкобаљ, ока по 17 н. — Јарад, цијена по комаду 1 ф. и 50 н. — Јагњад, цијена по комаду 1 ф. и 36 н. — Говеда, цијена по комаду 17 ф. — Дрва, товар по 25 н. — Ђумур, товар по 70 н. Трава бухарица, ока по 60 новчића.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Пошлале у Мађарској.) Има већ неколико дана, како се Тиса почела разливати преко насипа те поливати и топити плодна поља и долине мађарске око Вашархеља, Макова, Самсона и Сегедина. На више је мјеста развалила насипе и уставе, те је неодољивом снагом брзо пренавалила многе хиљаде ланаца посејане плодне земље. Прво је проваљен насип код Вашархеља, и од

мах су ударила звона наопако, те згрозила становнике ове вароши. Сваки се јадно дојетио и похитао је да загуши и спречи пута води, али труди сви узалудни бјеху; циновском је снагом вода разносила насип и за мало па је отворила себи таку одушку, да се на помоћ није могло ни мислити. Вода је стигла и поплавила све до жељезничког станига, од кога је варош тек 200^о удаљена. Устава која је чувала варош разрушена је и опасност је бивала све већа и већа. Сиљан је свијет пристигао да угуши јаз; хиљадама ђакова са земљом и 15 лађи са шљунком је подављено — на никак ништа не може. Притисак је воде такав сиљан био, да то све ништа није њој пријечило пута. Веле, да сам устав није добро начињен с тога је већ наређена дисциплина истрага против надвијера Сојке, прунтвеног директора Покомандија и краљ. инжињера Ендре-а. — На вијест о грдној несрећи дошао је министарски савјетник Рапајић, да удешава посао са раденицима и колко је могуће да помогне.

Но помоћи се није дало — вода је за три дана потопила силне хиљаде ланаца плодне земље. Између Тисе и Мориша има свега 57000 јутара земље и од тога је сада 44000 под водом, оних 13000 леже мало више.

Против те поплаве није се ништа могло чинити, него ли чекати да вода устуне, те тако да престане пусти.

И ако је у пошљедње вријеме Тиса почела онајлико ипак се чује несрећа за не-реком. Многа села и вароши још су у непрестаној опасности, да буду сасвим поплављена, с тога влада тамо свудје грозничаво стање. — Сегедил таман да се опорави од прошле катастрофе а ево ми сада да га снађе поново иста биједа и невоља.

„Браник“

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

У оvd. књ. црн. Државној Гимназији држаће се овогодишњи школски испити овијем редом:

15 и 16 Јуна I. разреду.
18 и 19 „ II. „
20 Јуна . . III. „
22 „ . . . IV. „
23 „ . . . V. „

Испити су усмени и јавни.

28. Јуна биће благодарење, а потом ће се прочитати ученицима класификације, раздаће им се свједоштва и распустиће се својијем кућама на велики школски одмор.

У своје вријеме објавиће се почетак нове школске године.

Цетпње, 2. Јуна 1887.

(1—3) УПРАВА ГИМНАЗИЈЕ.

ОГЛАСИ.

Моју кућу са пространим баштом на Цетињу, хоћу да продам од своје воље.

Ко би желио купити кућу башту нека се мени пријави, усмено или писмено у Подгорину; а може се ради погодбе обратити сл. Варошкој Управи.

Душан Маричевић.

СИГУРНУ ЗАРАДУ,

БЕЗ КАПИТАЛА И БЕЗ РИЗИКА, нуди једна пештауска банкарска кућа поузданим особама, који би хтели да се приме продаје аустро-угарске државнијех карата и рента, на оброчну отплату. У мало труда може се зарадити мјесечно 200 до 600 франака. Поште ваља послати администрацији новине „Oester. ung. Verlosungs-Zeitung, Budapest, Hatvaneigasse, 18.“